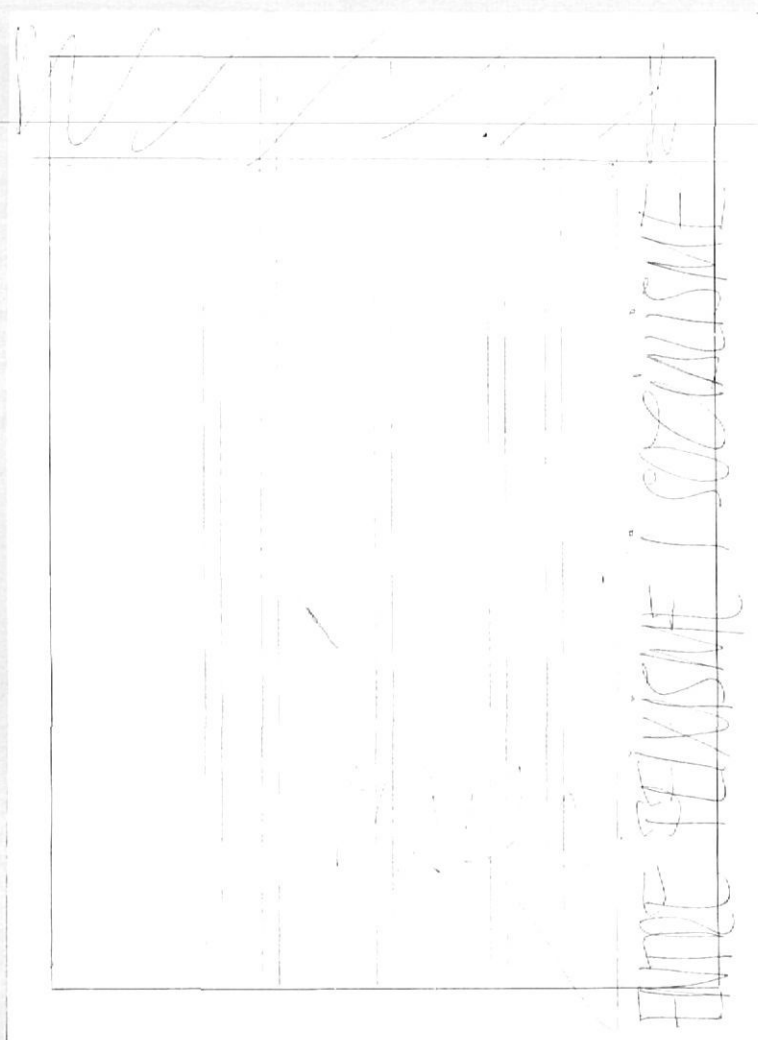

EL NÚMERO INÈDIT

Quan es va produir la cancel·lació de **PRESENCIA**, hi havia un número a la impremta –el 315– en ple procés d'edició. Quan finalment el número va aparèixer, amb quasi tres anys de retard, el contingut era completament diferent. Però els materials d'aquell número inèdit –maqueta, originals, galerades, fotografies– s'han conservat fins avui, dins un sobre que la impremta va retornar a la redacció. Gràcies a això podem refer-ne el sumari:

<i>Portada</i>	Pàgina
Itàlia: l'actriu Carla Gravina.....	1
<i>Editorials</i>	
Girona entre «Mundo» i «Momento».....	3
Per un periodisme independent.....	3
<i>La pell de brau</i>	
Fer-la petar (Pius Pujades).....	4
Textual (Narcís).....	4
Objecció als objectors - Inspeccions coordinades (Undaris).....	5
<i>El món</i>	
Marruecos: hasta la próxima (J. Samit).....	7
Montmartre i el turisme (Pep Vila).....	8
<i>Dossier</i>	
Itàlia, entre el feixisme i la renovació socialista.....	9
De Reggio Calabria a l'Aquila passant per Roma.....	10
<i>Xauxa</i>	
Preferències i oblits (M. Serrahima).....	12
El "Nacional" i la corda fluixa (Josep Clara).....	13
Memorial de greuges (Xavier Romeu).....	14
<i>Enquesta</i>	
El Llibre Català.....	16
<i>Números</i>	
Zonas azules (Tácito).....	17
<i>Cinema</i>	
Una mostra de cinema independent (Jaume Genover).....	18
<i>D'un temps, d'un país</i>	
L'edifici Athenea no s'ha pogut salvar.....	19
<i>El lector</i>	20

Maqueta de la portada del número 315, que havia d'aparèixer el 24 de juliol de 1971. A la dreta, la portada que els lectors no van poder veure mai.

En el sobre que guardava els materials del número interromput, Jaume Curbet i Boj, l'impressor que havia viscut intensament l'accidentada peripècia del setmanari, va escriure-hi unes ratlles autògrafes plenes d'emoció, com el més expressiu dels epitafis:

«**PRESENCIA** ha mort!

Tu, que vas venir al món quasi com vénen els fills que no s'esperen;
tu, que vas ser condemnada i pronosticada a morir jove;
tu, que vas fer sofrir els teus «pares» i «tutors»;
rebel entre les rebels, valenta entre les valentes,
sincera entre les més, has mort?

No, perquè aquest últim alè de la teva vida
perdurarà aquí com a mostra perenne i viva
de la teva presència entre nosaltres
i sols una llàgrima humil, sincera i soliuà –la nostra–
volem que t'acompanyi en homenatge
d'agraïment vers tu, estimada **PRESENCIA**
que vas fer-nos estimar la nostra llengua
a través de quantes i quantes penes...

Adéu **PRESENCIA**? No! Visca **PRESENCIA**! **PRESENCIA** a reveure!
Manuel Bonmatí, Carme Alcalde, Maria Rosa Prats,
Narcís-Jordi Aragó i, per què no, tu, ignorat Damià,
moltes gràcies per la vostra confiança».

PRESENCIA

Nº 315 Año VII
24 Julio 1971
precio: 10 pesetas

ITALIA

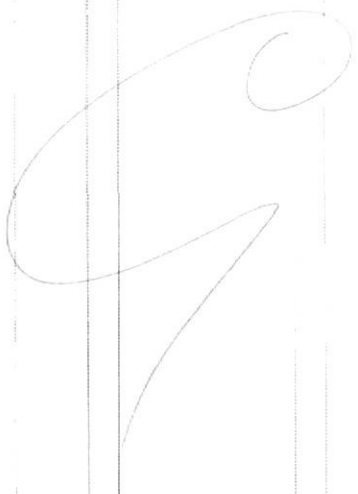
ENTRE FEMINISME I SOCIALISME

ANNO VINDEXINATVS MERCVRII PRVATO CONGILIO ET PVATA IMPVNSA COMPARAVIT PER...
 ADOMINATIONI FACIOMI OPPRESSAM LIBERTATIS VINCARI...
 IN ORDINEM SVVM ME ACCEPIT C PAVSA ET A PARTIQ CONSVLTVS CONSVLAREM LOCVM SENTENTIAE RECTAE
 TRIVINI ET IMPERIVM ACCEPIT RES PVBLICA NE QVIB DETRIMENTI LACRETI ME PRO PRAETORE SIMI CVM
 CONSVLVS FVVISSE VOSIT POPVLS AVTEM EODEM ANNO ME CONSVLEM CVM CONSVLS TERQVE IN BELLO
 CECCIDIT ET TRIVINIVM IN PVBLICAE CONSTITVENDAE CREAVIT QV PARENTEM MEVM INTERFICERVNT LOS
 IN BELLO MERVLLI VINCITVS IUGITIMVS VLTVS FORVM FAGINVS ET POSTEA BELIVM INTERFICIT PVLICAE VCI B5 ACE
 BELLA TERRA ET MARI CIVILIA EXTERNAQVE TOTO IN ORBE TERRARVM SAFE CESSI VICTORIQVE OMNIBVS VNIVM
 FETENTIBVS CIVIBVS PIPERCI PATERNAS GENTIS QVIBVS TVTO IGNOSCI POTVIT CONSERVARE QVAM
 EXCIDERE MALV MILLIA CIVIVM ROMANORVM SVB SACRAMENTO MEO FVERVNT CVCITR QVINGENTA
 EA QVIBVS DVVI IN COGONIAS AVT REMISI IN MVNICIPALIA SVB STIPENDIS IMERITVS MILLIA ALIQVANTO PVRA
 QVAM TRECENTA ET IIS OMNIBVS AGROS ADSIGNAVI AVT PECVNIAM PRO PRAEMIS MILITIAE
 DEDI NAVIA CURI SECENTAS PRAETER TAS SI QVAE MINDRES QVAM TRENTES FVERVNT BIS QVANS
 TRIVAMPVAVI ET TRIVIQ CVPIVS TRIVMPOS ET APPELLATVS SVM VICIENS ET SEMI IMPERATOR DECERNENTE
 PVVRS TRIVMPOS MIHI SENATVS QVIBVS OMNIBVS AVPERITDI LAVRVM III FASCIVS DEPOSVI IN
 CAPITOLIO VOTI QVAE QVQVE BELLO NVNCVAVERAM SOLVITIS OR BESSA ME AVT P... LEGATOS
 MEOS AVSPICI MEA TERRA MARQVE PROSPERE GESTAS QVINQVAGENS ET QVQVENS DECREVISSE SENATVS
 SVPLICANDVM FVE IIS IMMORTALIBVS I DIES AVTEM PER QVOS EX SENATV CONSVLTO SVPLICATVM EST
 FVERE DCCCLXXI IN PVVMPHIS MBS DVCTI SVNT ANTE CVRIVM MEVM REGES AVT REGVM LIBERI
 NVVM CONSVLTVERAM TRIDECIENTI QVAM SCRIBAM HVC ET RAM SEPTIMVM ET TRIGENSIVM
 TRIBVNICIAE POTESTATEM DATARAM ET APSETHI... PRAESENTE MIO DELATAM ET A POPVLO ET SENATV
 M MARCELLO ET J ARVNTIO COS NON RECEPI NON SVIA DEPRIGATVS IN MVVMA FRVMENTI PENVRIA
 CVRATONEM ANNONAE QVAM ITA ADMINISTRAVI VT INTRA DIES PVVCOSETV ET PERICLO PRAESENTI
 CIVITATEM VNIVERSAM LIBERTATEM IMPVNSA ET CVRA MEA... CONSVLATVM QVQVE TVM ANNVVM ET PERPETVVM
 MIHI DELATVM NON RECEPI CONSVLTVS M VINICIO ET Q LVCRETIV ET POSTEA IENTVLO ET CN LENTVLO
 ET TRIVIV PAVLO FABRO MAXISO ET Q TVBERONE SENATV POPVLOQVE ROMANO CONSENTIENTIBVS VT
 CVRATOR LEGVM ET MVVVM MAIORM POTESTATE SVVS CREATER MAGISTRATVM NVLLVM CONTRA MOREM
 MAIORVM DELATVM NON RECEPI QVAE TVM PER ME GERI SENATVS VOLVIT PER TRIBVNICIAM POTESTATEM

PERPETVO CVM POTESTATIS CONLEGAM ET IRE
 TRIVAMPVAVI REI PVBLICAE CONSTITVENDAE FVE ET
 AD EVM DIEM QVO SCRIBERAM HAEC PER ANNO S
 SACROS FACIVNDIS SEPTVMBRVVM REPVLOVVM PR
 NAMBVRVM AVXI CONSVLTVM QVINTVM IVSSV P
 CENSVM POPVLI CONLEGAM ACQVITA EG IVSTRAM PO
 DOMANORVM CENSVM IN CAPITAG AC AGENS CENTVM
 IVSTRAM SVVS FIC C CENSUREND ET C ASINDO COS I
 CENTVM MILLIA ET DVCENTA TRIGENTA TRIA MILLIA E
 FILIO MEO FECI SEX POMPEIO ET SEX APPVLLIO C
 QVADRAGIENS CENTVM MILLIA ET NONGENTA I
 EXEMPLA MAIORVM EXOLESCENTIA IAM EX NO
 IMITANDA POSTERIS TRADIDI NOTA PRO VALE
 QVQVE ANNO SENATVS DECREVIT EX HIS VO
 QVATVOR AMPLISSIMA COLLEGIA ALIQVOTIENS
 VNANIMITER CONTINENTER AVD OMNIA PVLI
 MEVM SENATVS CONSVLTO INCLVSVM EST IN
 ET QVOD VIVERRA TRIBVNICIA POTESTAS MIHI I
 VVI CONLEGAE LOCVM POPVLO ID SACERDOT
 QVOD SACERDOTIVM ALIQVOD POST ANNO S BO
 EX ITALIA AD COMITIA MEA COMVLENTE MI
 TEMPVS FVVISSE RECEPI P SVPLICIO C VALGIO
 HONORIS ET VIRTVTIS AD PORTAM CAENAM
 ET VIRGINES VESTALES ANNIVERSARIVM SACI
 ET M VINICIO IN VRBEM EX SYRIA REDIERAM
 EX SENATVS AVCTORITATE PARS PRAETORV
 PRINCIPVBS VIRIS OBVIAM MIHI MISSA EST
 ME EST DECRETVS CVM EX HISPANIA GAI

CAIXA

prop. 9-10-11
M

(2)

MA

CAIXA

ITALIA, ENTRE EL FEIXISME I LA RENOVACIÓ SOCIALISTA

Si un dia Itàlia arriba a ocupar un lloc important entre les nacions fortes, difícilment es podrà dir — a no ser que la marxa del país faci un viratge de 180 graus — que haurà estat a es-
quenes dels seus habitants, amb detriment dels seus habitants. Per aquesta mateixa raó, és probable que Itàlia no arribi a ser mai una nació gran: en tot cas, serà — i ja ho és ara — una gran nació. Això sí.

No podem deixar de lamentar la parcialitat i la tendenciositat d'una part de la premsa celtibèrica pel que es refereix a les notícies d'Itàlia. La veritat no es troba només en una banda, però tampoc només en l'altra.

Es amb aquesta intenció que ~~presencia~~ ~~comunicarem~~ sobre els últims mesos de vida italiana.

DE REGGIO CALABRIA A L'AQUILA, PASSANT PER ROMA

TARDOR DE 1970: ELS PROTAGONISTES.

Fa un any de l'"autunno caldo". El lector podrà recordar la cadena inacabable de vagues i manifestacions. Aquella tardor, Itàlia va "sofrir" més conflictes laborals que no pas tota la resta d'Europa en un any. A part del malestar comprensible i tenint en compte que a Itàlia la vaga és una eina de treball, aquella tardor va senyalar un fenomen nou: la intervenció directa dels sindicats en la vida política del país, la força política dels sindicats.

En començar l'estiu havia estat aprovada l'autonomia regional. Els grups i les tendències locals prenen lògicament un vigor nou. El centralisme de l'estat vufcentista que afogava la perifèria — i a Itàlia tot és perifèria — obria pas al redreçament de les personalitats autoctones. Però, al mateix temps, els "governos" regionals que calia crear evidenciaven qüestions cada vegada més coents: la problemàtica col·laboració DC-PC, la presència majoritària dels comunistes en algunes regions, els diferents corrents dintre la Democrazia Cristiana.

També en aquella època, els diaris abundaven de notícies sobre l'economia italiana: l'estabilitat de la lira, les repercussions de les lluites sindicals en l'economia nacional, la fugida de capitals a Suïssa.

D'aquesta crònica, la situació política d'Itàlia a un any doncs, de l'"autunno caldo", i a l'inici ofereix aquests protagonistes: una Democràcia Cristiana subdividida en corrents que troben la seva unitat més en allò que no volen rebutgen que no pas en una línia programàtica; un partit comunista en progressiu augment, que si calgués descriure la seva estratègia seria la d'haver passat d'una oposició al sistema a una oposició en el sistema. Just en aquest període es comença a parlar de la "Repubblica Conciliar". Finalment, els sindicats, com uns protagonistes creixents — més enllà dels partits i del govern — de la vida política de l'Estat.

D'una banda el poble italià està fatigat per les lluites sindicals de la tardor passada, i de l'altra, la manca d'una línia política precisa a nivell comença a reflectir-se en ~~el~~ tot just estrenades regions autònomes.

LA GUSPIRA.
Aparentment, tot comença per una mena de

comunicarem amb la publicació d'aquest dossier especial

Tit

13

X 0

estatal
x les

liano" que romanen asseguts, en silenci.

L'ALARMA.

El que ha anat aflorant durant aquests mesos en tota la geografia italiana, el que les bombes de Catanzaro han mostrat, és això: un gran temor del renaixement del feixisme. L'espiral de violència que, des de les bombes de Milà, està abatent Itàlia ha fet pensar en un renaixement massiu de l'extrema dreta. En aquests mesos, són abundants les proclames de "llei i ordre", "llibertat en l'ordre", "fora la DC que es ven als comunistes", etc., de part del MSI i de les associacions extraparlamentàries de dreta.

D'altra banda, convé de recordar que Itàlia actual va néixer precisament de l'antifeixisme, de la resistència. La Constitució Republicana està batejada amb aquest nom. Per això, tots els altres partits, des del Liberal al Comunista, s'afanyen a recordar-ho. Cada discurs, cada manifestació, cada atemptat es converteixen en una ocasió per afirmar l'antifeixisme. El mateix govern es manifesta pressut en recordar contínuament la seva voluntat antifeixista. I és així com ~~el~~ forma, tàcitament, però clarament, un front antifeixista que abraça tots els partits mencionats. I el MSI es converteix en el cabrò expiatori, en el símbol legalitzat de tots els altres moviments que li són més o menys pròxims. I per això, el partit Socialista primer, i els altres més tard, demanen l'aplicació de la llei Scelba contra el MSI.

FINALMENT, UNA DECISIO.

Mentre el terrorisme passa de Reggio a Catanzaro, Colombo, a Roma, aboga per una divisió de l'administració regional calabès: una part a Regio i una part a Catanzaro. La intervenció de Roma en un afer regional provoca reaccions en cadena. El secretari regional de la DC dimiteix. El PC acusa de debilitat el centre-esquerra. El president de la junta regional de la Calàbria declara: "Són principalment la dreta econòmica del nord i la dreta agrícola i dels interessos urbans del sud, les que tendeixen a reconstruir un bloc historic, declaradament subversiu i armat en contra de la naixent democràcia meridional; la Calàbria esdevé així terreny per a les proves insurreccionals i de rebel·lió dels grups potentats econòmics que troben eco i ajuda àdhuc fora de la nostra zona d'influència". S'acusa la DC d'estar amb el partit comunista. La DC es defensa: "La veritat és que s'ha posat en discussió la legalitat republicana i s'ha reconstruït el front antifeixista".

El dia 16 de febrer, Catanzaro és proclamada capital de la Calàbria i Reggio la seu del Consell. I el 17, mentre Colombo i Moro surten cap els Estats Units, a Reggio inicien les jornades més violentes.

EN EL COR DE L'IMPERIALISME.

I els EEUU callen. Els aliats italians, en canvi, s'afanyen a rendir comptes al senyor del feu. Aquest 17 de febrer, Colombo i Moro, corren a veure Nixon per assegurar-li que els comunistes no aconseguiran pas el poder. Prop de Nàpols, la NATO hi té una de les seves defensives més importants de la Mediterrània. L'any passat, a les vigílies de les eleccions del 7 de juny, la VI flota, en estat d'alerta, "presidia" les costes italianes. Hi havia qui tenia por d'una victòria comunista. Dé retorn a Roma, a l'Aquila s'encen l'altra matex.

la
"!" "!"
"!"
la

x es

LE

A l'esquerra, la maqueta original de la pàgina 9 del número inèdit de PRESENCIA. A la fotografia, treta del film de Bertolucci Il Conformista, s'hi havia afegit, com un grafit, el títol del dossier. El text que havia d'ocupar aquella pàgina i les següents és el que es reproduceix aquí, després de ser picat per la impremta i revisat pel corrector de català i pel director del setmanari.

ELS FUNERALS

Quan **PRESENCIA** va deixar de sortir, molta gent coneguda va adreçar-se a la revista per expressar-li el seu sentiment, «talment com si acomiadés un dol sentit», segons l'expressió de Josep Miquel i Macaya. De la col·lecció de cartes i telegrames rebuts en aquella ocasió n'ofereixim una mostra antològica per ordre alfabètic:

Maur M. Boix, *prior de Montserrat*:

«Sabeu prou com estic i estem al vostre costat i podeu comptar com he seguit l'afer i com us he acompanyat en esperit en els vostres sentiments. Sentiu-me sempre ben a prop. Podeu disposar de mi i de nosaltres».

Maria Dolors Cortey, *escriptora*:

«A París vaig assabentar-me de la clatellada i encara em dura la indignació».

Damià Estela, *rector del Seminari de Girona*:

«Vull expressar-vos el meu sentiment d'indignada contrarietat. Em dol en l'ànima la vostra frustració personal i la dels vostres companys de redacció, que heu sabut jugar fort en una empresa a la qual heu dedicat tantes energies. I em revolta també el fet de l'opressió del dret d'opinió, i també l'ofegament d'un mitjà poderós de promoció de la llibertat humana i de la catalanitat, tan maltractades. Deixeu-me finalment constatar un motiu de satisfacció que imagino que també vosaltres heu experimentat en el vostre disgust. Em refereixo a la dignitat de la vostra caiguda, de les motivacions, nobilitssimes per a vosaltres, que han estat invocades per suprimir-vos. Al capdavall, se us han volgut treure del davant perquè treballàveu gratuïtament, generosament, sense captenir-vos de sous ni de previsions socials...».

Josep M. Fargas Falp, *degà del Col·legi d'Arquitectes de Catalunya*:

«Como lector y como ciudadano, deploro profundamente la suspensión de **PRESENCIA**».

Joaquim Ferrer, *polític*:

«La solidaritat més elemental en aquest moment amarg i indignant. Estic convençut que la vostra trajectòria no haurà acabat aquí, perquè heu aconseguit retornar a molts gironins el gust per la premsa lliure».

Jordi Llimona, *caputxí*:

«Ja pots suposar com m'ha indignat i atuit aquest fet. Voldria expressar-te la meua reprovació i, a la vegada, la meua adhesió a les vostres persones, al vostre treball i a les vostres esperances. Sempre endavant, que encara ens manca molta lluita».

Alvar Maduell, *escriptor*:

«Què es pot fer? Quin consol enviar? No se m'acut res vàlid a dir, res a fer. Amic, em dol. Em dol tot. Tant, que fins no sé si resta lloc i cert que en resta a l'esperança».

Josep Miquel i Macaya, *escriptor*:

«Cregeu ben sincerament que us acompanyo en el malestar, talment com si s'acomia-dés un dol sentit. Quan ens traurem aquesta llosa? Recordeu, però, allò de l'Azorín: Tot revé, tot torna. I l'esperança, tardana o a la vora, sempre hi és».

Oriol Pi de Cabanyes, *escriptor*:

«Us escric per fer-vos partícip el meu ajut moral i el meu empenyament davant la suspensió de la vostra –nostra, de tot el poble– revista. Comprenc en quina situació deveu estar. Això, però no fa més que constatar la fermesa d'un sistema que ens és aliè i contrari, enfront del qual cal lluitar sempre».

Agustí Pons, *periodista*:

«Profundamente desalentado».

Josep M. Puigjaner, *escriptor*:

«No abandoneu l'esperança que sereu capaços, si més no, de penetrar per on siui el feixuguíssim mur de vergonya que ens envolta. Us queda encara un petit bri d'energia interior? No deixeu que s'apagui».

Jordi Pujol, *polític*:

«Veig que s'ha consumat «l'execució» de **PRESENCIA**. Ho sento per Catalunya i per les idees democràtiques que hi defensàveu. Ho sento per tots vosaltres. I també per tu, que hi havies dedicat tant d'esforç. Suposo que el cop us ha afectat. Però no us desanimeu massa i torneu-hi, pels camins que pogueu i en la forma que pogueu. Si en quelcom creus que us puc ser útil, compteu amb mi».

Frederic Roda, *escriptor*:

«Davant tristíssima indignant notícia, la meua adhesió i amistat».

Maurici Serrahima, *escriptor*:

«He vist al diari que "s'han carregat" la vostra **PRESENCIA**. Una més! Un altre cop contra tots nosaltres! Per sort, la "vostra" presència –personal, vull dir– subsisteix, i ara sabem que sou capaços de fer una revista, o un diari, partint com aquell qui diu del no-res. Sóc dels que creuen que encara vindrà l'hora que aquestes possibilitats seran útils».

Jo no sé si hi seré, però confio que en aquella hora, i de tant en tant, em recordareu. D'ençà que va sortir, ahir, la notícia, us he recordat molt. Heu fet un servei; un servei important. Podeu estar ben tranquil. I –encara que ja sé que, per vós, això no seria essencial– estigueu-ne també que som molts els qui ens n'hem adonat i us l'agraïm».

Joaquim Ventalló, *periodista*:

«Heu vingut fent una feina tan important durant el temps que heu pogut fer sortir el setmanari, que jo he dit sempre que era el més valent de tots».

Al costat dels missatges de les persones conegudes hi havia els de molts altres amics, lectors i subscriptors, sobretot de Barcelona, d'arreu de Catalunya. Hi havia que es desesperava, com Josep Casalta: «Ho veieu? Us volen ofegar! I jo no tinc la més mínima idea del que puc fer per salvar-vos». Hi havia qui ho resolia amb un ajut, com Núria Agell: «Vull fer constar el meu desig de continuar essent subscriptor, tot confiant –encara!– en un temps millors». Hi havia qui s'indignava amb els opressors, com G. Dalmau: «Estem dintre d'una «administración» infecta; dia vindrà que es puguin desemascarar tots els catalans renegats que ens rodegen». Hi havia qui es desfeia en elogis dels oprimits, com J. Jubert: «Amb el nostre setmanari, la negra, vetusta, retardada i no per això menys estimada Girona rebia alenades de catalanitat autèntica, sentit de la recta justícia i de la veritable Democràcia, de la recta Raó i Dignitat humana». Hi havia qui emmarcava la mesura en el context de la situació general, com Albert Martínez: «Hem suportat la suspensió del diari *Madrid*, de *Destino* i de *Triunfo*, nombrosos segrestaments de *Cuadernos para el diálogo*, quantitat d'expedients contra la quasi totalitat de publicacions mitjanament compromeses i, per fi, el que d'una manera o altra, tots esperàvem: la suspensió de **PRESENCIA**». Hi havia, finalment, el que portava notícies del ressò de la revista en àmbits allunyats i inesperats, com Joan Sabaté: «A l'Alguer ha caigut com una bomba la retirada forçosa del setmanari. Els joves segueien amb entusiasme la lectura de **PRESENCIA** i es troben ara deslligats per donar les seves notícies que tothora foren ben rebudes per la direcció».

Aquest sentiment generalitzat venia resumit, potser, per un comentari de la revista *Vida catòlica*: «Deu haver resultat relativament fàcil de fer parar unes màquines. Segurament serà molt més difícil de parar unes idees, uns sentiments. Més ençà o més enllà, més aviat o més tard, les idees i els sentiments tornen a rebrollar, perquè són immortals com l'esperit que els engendra».